

Pozemkové úpravy

Je nespochybniteľné, že aj vďaka tragickým udalostiam zo začiatku minulého roka zažíva agropotravinársky sektor na Slovensku nevídanú pozornosť zo strany politikov, spoločnosti a médií. Medzi najčastejšie skloňované slová patrí okrem potravinovej sebestačnosti práve pôda a užívateľské vzťahy k nej.

O poľnohospodárskej pôde, ktorá z Ústavy SR požíva osobitnú ochranu zo strany štátu a spoločnosti ako neobnoviteľný prírodný zdroj, sa vlani viedli vášnivé diskusie najmä k téme novely zákona č. 504/2003 o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov. Odborná verejnosť v poslednom období diskutovala aj o Slovenskom pozemkovom fonde a otázke zástupcu z radov poľnohospodárov v Rade Slovenského pozemkového fondu. V tomto roku pokračuje debata nielen o novele už spomínaného zákona č. 504/2003 Z. z., ale aj o téme tak žiadaných pozemkových úprav.

Príprava materiálu

Prípravu materiálu, ktorý určí základné mantinely budúcich pozemkových úprav, ohlásil ešte vo februári 2019 predseda vlády SR Peter Pellegrini. Podľa neho má byť tento dokument záväzným aj pre všetky nasledujúce vlády. Znamená to zároveň aj automatické vyčleňovanie primeraných finančných zdrojov zo štátneho rozpočtu tak, aby proces pozemkových úprav nebol každým rokom oslabovaný prípadnou politickou diskusiou, odkiaľ na to štát vezme peniaze.

"Bude to obrovský manéver, ktorý sa bude na Slovensku počas nasledujúcich rokov diať, pretože ide o tisícky katastrálnych území s potrebou veľkého množstva peňazí. Je to však niečo, čo vláda musí prijať. Musí zaviazat aj ďalšie vlády, aby pokračovali v pozemkových úpravách aj v nasledujúcich rokoch," uviedol začiatkom februára premiér Peter Pellegrini.

Fakty

Na Slovensku máme viac ako 3500 katastrálnych území, ktoré vlastní asi 4,4 milióna vlastníkov. Podľa štatistík pripadá na jednu parcelu približne 12 vlastníkov, na jedného vlastníka zas účasť v 23 rôznych parcelách.

Pozemkové úpravy sú jedným z kľúčových nástrojov na vyriešenie nelichotivej situácie v slovenskom agropotravinárstve. Slovensko však má za sebou len 6 rokov reálneho zadávania projektov – od roku 2003 do 2009. Už 10 rokov, teda od roku 2009, sa nevykonávajú žiadne komplexné pozemkové úpravy. Tento fakt výrazne ovplyvňuje rozvoj obcí, **investičné akcie, výber miestnych daní, poľnohospodársku činnosť, regionálne rozdiely a možnosť realizovať environmentálne opatrenia s cieľom zvýšenia ekologickej stability územia a zadržiavania vody v krajine.**

Komora pozemkových úprav SR v reakcii na zámer vlády vypracovať materiál o pozemkových úpravách uviedla, že pozemkové úpravy majú byť prioritou vlády. Očakáva transparentnú klasifikáciu a výber katastrálnych území, kde tieto úpravy budú. Podľa jej predsedu Vladimíra Uhlíka musíme riešiť roky zanedbaný a podceňovaný problém. *„Je to povinnosť štátu a krivda z minulosti, ktorú si nesieme“*, uviedol.

Na príprave vládou avizovaného materiálu momentálne pracuje Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR práve s Komorou pozemkových úprav SR. Generálny riaditeľ legislatívnej sekcie ministerstva Jaroslav Puškáč uviedol, že materiál je v štádiu príprav. *„Na rokovanie vlády pripravujeme štandardný materiál, ku ktorému vláda prijme uznesenie. Materiál bude obsahovať organizačné, personálne, finančné a technické údaje. Vláde musíme jasne povedať, aké pozemkové úpravy potrebujeme. Zhodli sme sa na tom, že by mali byť komplexné“*, uviedol J. Puškáč.

Ruka v ruke s dedením

Rozdrobenosť pozemkov sme zdedili ešte z uhorského práva. Hoci legislatívu na ich úpravy máme prijatú už 27 rokov, reálne pozemkové úpravy sa uskutočnili dosiaľ len na 12 percentách všetkej

pôdy. Súbežne s pozemkovými úpravami čoraz častejšie vyvstávajú otázky, či prejde zmenou aj otázka dedičského konania. Bez zmeny súčasného systému založeného na uhorskom spôsobe, kde dedí každý dedič rovnakým dielom, by boli drahé a náročné komplexné pozemkové úpravy v zásade zbytočné.

Názor SPPK

Podpredseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Miroslav Štefček uviedol, že pozemkové úpravy zjednodušia uzatváranie nájomných a kúpnopredajných zmlúv. *„Parcely sa zjednotia a poľnohospodári získajú ku každej jednej prístup. Pozemkovými úpravami sa zjednoduší práca s evidenciou zmlúv“*, dodal M. Štefček. Podpredseda komory však vníma aj negatíva, ktoré možno očakávať, napr. nárast kúpnej ceny poľnohospodárskych pozemkov, rast nájomného a tým aj výrobných nákladov poľnohospodárov. Súbežne so scelením pôdy očakáva vyšší záujem o pôdu na stavebné a investičné účely.

Člen Predstavenstva SPPK Oliver Šiatkovský /predseda RPPK Trnava/ hovorí o nutnosti robiť pozemkové úpravy aj v rámci areálu poľnohospodárskych družstiev. *„V trnavskom regióne máme prípady, kedy si tieto aktivity financujú samotní poľnohospodári“*, naznačuje O. Šiatkovský. Zároveň však upozorňuje, že súbežne s pozemkovými úpravami potrebujeme aj viac chrániť poľnohospodársku pôdu pred nákupmi zahraničnými investormi. *„Vysporiadané vlastnícke vzťahy na pôde automaticky zvýšia cenu pôdy. Naši poctiví poľnohospodári nebudú dostatočne schopní finančne konkurovať zahraničným záujemcom o pôdu“*, dodáva predseda RPPK Trnava.

Plány Rumunov

Je isté, že téma pozemkových úprav, kvality pôdy a jej ochrany pred neodôvodnenými a špekulatívnymi zábermi je v centre pozornosti. A nielen na Slovensku. Na ochranu kvalitnej poľnohospodárskej pôdy myslia napríklad Rumuni novou legislatívou, ktorá má zamedziť špekuláciám s poľnohospodárskou pôdou. Podľa aktuálnych v médiách zverejnených informácií je jej cieľom zabrániť skupovaniu poľnohospodárskej pôdy zahraničnými spoločnosťami a zjednodušiť prístup

k pôde pre Rumunov. Podobná legislatíva bola zavedená aj v Maďarsku a Poľsku a práve poľská legislatíva má byť aj vzorom pre Rumunsko.